

KOLOTOČ DIKTÁTORŮ

Barbora Bálková

Otočná plošina 300x40 cm, elektromotor, překližka, 4 figury v životní velikosti, laminát, dřevo

ODNIKUD NIKAM

Kolotoč – statický i dynamický zároveň. Divadelní a přesto realistický. Kolo dějin, které se z klidu posouvá dopředu, aby se dostalo zpět na stejné místo. Stejně jako diktatury, které míří zdánlivě napravo i nalevo, aby se ale nakonec protnulý a i dnes bohužel stále protínaly.

Osazenstvem Kolotoče diktátorů je několik totalitních státníků, kteří poznamenali dvacáté století, nebo se stali jeho pohrobkem ve století jednadvacátém. To je případ severokorejského diktátora Kim Čong-una, který se pokouší stalinistický režim dvacátého století implementovat v jemu mnohem méně nakloněném století dnešním.

Ať už šlo o nacismus, stalinismus, maoismus či jejich následovníky zejména v dnešních asijských postkomunistických diktaturách, společným bodem je vedle totálního nadřazení státu nad lidskými právy jedince také vystrčení jednoho konkrétního individua nad ostatní, vlastně na státní úroveň – jakýsi římský první občan uvedený ad absurdum. Stát je nad člověkem, ale tento stát symbolizuje právě jeden vybraný člověk. Tedy to, o čem se mluví a píše jako o kultu osobnosti.

Ten postupoval nejen nacismem, fašismem a státním socialismem, ale zasáhl a „nakazil“ i osvobozené hnutí ve třetím světě, která se antizápadními systémy i v tomto inspirovala. Diktátoři jako konžský Mobutu Sese Seko, ugandský Idi Amin Dada nebo i – ke své populaci neskonalé mírumilovnější – Kubánci Fidel Castro vytvořili ve své osobě kult nadčlověka, který jim nejen pomáhal upevňovat moc, ale také vytvářel ideál, jímž se mohli lidé ve své cestě k celonárodní dokonalosti inspirovat.

A podobně jako v případě katolických kostelů bylo třeba, aby měly masy tohoto nadčlověka neustále před očima. Nejpůsobivějším symbolem se v tomto ohledu stala socha. Stalinův pomník v Praze na Letné, památník Kim Ir-sena a Kim Čong-ila v Mansudae nebo otáčející se zlatá figura Turkmenbašiho Sapurmurata Nijazova.

Socha se tak podobně jako v kostele stává spojením mezi božským a lidským. Je to vznešená reprezentace boha, které je nutné vzdát náležitou úctu. Tak třeba monument severokorejských diktátorů musí být focen pouze celý a není možné je zobrazovat z extrémního podhledu. Jeden ze členů delegace u nich také musí položit květiny. Socha je tu prostě svého druhu metonymií diktátora samotného. Pozice jsou vzpřímené, těla gigantická, zrak hledí do budoucna, ruce kynou do výše. Provždy na vrcholu sil. Čím horší režim, tím lepší musí dostat nátěr.

Projekt kolotoče je pravým opakem. Diktátoři jsou v podobě houpacích koňů, jsou to antipomníky těchto mužů. Diktátoři tu jsou zachyceni nejen jako obyčejní lidé, ale dokonce ve formě dětských hraček a jako takoví jsou krotcí, osedlaní, přítulní, a tak vlastně i hrozivě milí. Kolotoč zde kromě jakési lidové atrakce symbolizuje i to, že dějiny se stále opakují. V současnosti jsou na světě autoritativní režimy nerespektující základní lidská práva jako je Bělorusko, Eritrea, Etiopie, Kuba, Severní Korea, některé postsovětské republiky a další.

Celý artefakt by měl fungovat nejen na základě karnevalizace osoby diktátora, ale také donutit diváka přemýšlet nad fenoménem despotova vzniku. Mění se tu systém podřízenosti – diktátor, který si nás „osedlává“, je tu sám osedlán. Otázkou je: může být vzrušující možnost osedlat si, respektive podříditi své vůli, ikonizovaného agresora? A proč?

Instalace je doplněna třináctiminutovou zvukovou stopou ve smyčce sestavenou z lidských hlasů, v níž se dá na pozadí sportovního zápasu rozklíčovat životní příběh jedince. Na jedné "hrací ploše" se tak prolíná individuální příběh v kontextu historických kulís.

Adolf Hitler

Iosif Vissarionovič Džugašvili, Stalin

Mao Ce-tung

Kim Čong-un

